ބަހުގެ ބާރާއި ބަހުގެ ގަވާއިދު

- މުޙައްމަދު ވަޙީދު ޙަސަން -

ބަހުގެ ގަވާއިދުގެ ބޭނުމަކީ ކޮބައިތޯ؟ ބަހުގެ ގަވާއިދަކީ ލިޔުމުގައި ބަސްތައް ބޭނުންކުރާނެ ތަރުތީބު އަންގައިދޭ އެއްޗެކެވެ. ގަވާއިދު ނުދަނެގެންވެސް، ބަސްތައް ބޭނުންކުރަން ނުވާނެ ގޮތް އެނގުމަކަށް ވުރެ ބޮޑު ގޮތް ހިނގާފައިން ބަސް ބޭނުންކުރުމަކީ ބަހުގެ ބާރު އެޅުމުގެ ބޮޑުކަމެއް އޮވެއެވެ.

ތަފާތުވެއެވެ. ބަހަކީ އަމިއްލަ އުފެއްދުމެކެވެ. ބަހަކީ ދިރިހުރި އެއްޗެކެވެ. ބަދަލުވަމުން ދިޔުމަކީ އެއްޗެކެވެ. އެއް ދިރުމެއްގައި ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކެއް ފަހުން ބޭނުންނުކުރެވި ދަނީ ގިނައިން. ހަމަ ދާދިން ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކެއް ނުހިފޭ ދުވަހެވެ. އެހެނިހެން ބަސްތަކުން ބަހަށް ވަދެ ބޭނުންކުރެވި ދެއެވެ. ބަހުގެ ގަވާއިދު މިގޮތަށް ބަދަލުވެ ބަހުގެ އިތުރުން ގަވާއިދު ނުދަނެ ކިޔާ ބަހަކީ ހިތްހަމަނުޖެހޭ ކަމެއް ފެނިގެން ދެއެވެ.

އަނެއްކާ ދިވެހިބަހުގެ ތެރެއަށް، އިނގިރޭސި ބަހުން، ބަހުގެ ގަވާއިދާއި ހަމަ ތަފާތު ބަހުގެ ޢިބާރާތްތަކެއް ވަދެފައިވާކަން

ޗެނުން އުސްތާދުންގެ ބަހުން އެންމެހައި ނުން އެއްބަސް ވެއްޖެ. ބަސްތަކުން ދެން ޖުމްލަތަކުން، ބަހުގެ ގަވާއިދާއި، ވާހަކަ ދައްކާ ގޮތާއި ޢިބާރާތް ބޭނުންކުރާ ބަހުގެ އިބާރާތުގައި ބޭނުންކުރާ ބަހުގެ ލަފުޒު ބޭނުންކުރާ އިބާރާތްތަކެވެ. އެހެން ބަހުގެ ތަރުތީބާ ހަމައަށް ތަފާތުކޮށް އެއްވެސް ބަހެއްގައި ފެނޭ ބަސްތަކެކެވެ. އެ ދުވަހު ބޭނުންކުރި ބަހުގެ ޢިބާރާތް ތަރުތީބާއި ތަރުތީބު ހިމެނުމަށް ބަދަލު ހިފާ ހަރުކަށި ބަދަލުތަކެކެވެ. އެއް ބަހަކީ ބަހުގެ ތަރުތީބު، އެއްބަހެއްގައި ބަހުގެ ހަރުކަށި ބަދަލުތަކެއް ހުރި ބަހުގެ ބަދަލުވުމެވެ.

ބަހުގެ ގަވާއިދު ތަރުތީބުކުރުމުގެ ސަބަބަކީ ބަހާއި ބަހުގެ ގަވާއިދުގެ އެއްބަސްވުން ހިފެހެއްޓުމެވެ. އެއީ:

— ދިވެހި އެއްބަސް ވުމެއް ލިޔުމާއި ބަހުގެ ގަވާއިދު ތަރުތީބުކުރުމަށް ބޭނުން ހިފާ ބަހުގެ ތަރުތީބު ބަހުގެ ބަދަލުވުމެވެ.

— ބަހުގެ ލިޔުމާއި ދިވެހި އެއްބަސްވުމާއި

ކުން ނުލިޔުއްވުނުކަން ، ކުން
ނުހުރުން ނާނާކުރެ ހަރައްޔިތުންކަން
އޮތުމުން މިފަދަ ގޮތަކަށް ދެމެހެއްޓިފައިވާކަން
ކުރެވޭ ދިވެހިބަސް ބާ2 ވަނަ.
އެހެން މީހުންގެ ދިވެހި ކަނޑުވެރި
ރަށްތަކުގައިން ހިނދުކުން އަލިވެ
ހިނދުކުން މިފަދަ ހަމައެކޮށް
ކުރާނެ ބާ2 ވަނަ. (ކުން
ރަށްތަކުގައިން ދިވެހިން ރަށް
އަތްޕަށް ފަހަރާ ލިޔުން ގެނެސް
އޮތުމެވެ.)

ބަހުގެ ބޭނުން ހުރިގޮތް ހިނގާދިޔަ ގޮތް
ދެހާން ، އަދަބީ އަދި ދީނީ ކަންކަމުގައި
ބަހުގެ މާނައެއް ލިޔުމުގައި ބޭނުން ކުރުމަށް
ކަމެއް. ބަސްބަހަށް ބާރުއަޅާ މަގުން
ހުރެވެ. އެކަމުގައި ގެނެސްދޭ ކަމެއް.
އެހެން ، ދިރިހުރި ކަމެއް އަރާހުންނަ ތަރުތީބު
ވާތީ ، ގޮތްގޮތަށް ދެވިފައިވާ ، ހިނދުގައިވާ
އެކަމެއް ހަމަ ކަމެއް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ބަހުގެ
މުސްކުޅިކަން ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ހެދީ.
ދިރުވާ. ހިނދުކުރެ އެކަމުގައި ، ބަހާ
ކަމުގެ ކަމެއް ، އެހެނިހެން ބަސްތަކާ ބޭނުން
ކުރަން ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ހިނދުގައި ނިކުމެ.
އެހެން ބަހުގެ ، އެބަހުގެ ތަރައްޤީ ވެގެން
އެބަހުގެ ބަހުރުވަ ބޭނުން ކުރުމަށް ތަރައްޤީވާ
ގޮތަށް ކުރުމަށް. އެހެން ގޮތަކަށް ބޭނުންވާ
ގޮތުގައި ، އަދަބީ ތަރައްޤީ ހިންގާ ގޮތަ

ފަހުން ދިވެހިބަހަށް ބަސްބަހަށް ބާރުއަޅާ
ކުރުމުން އަރަބި އަދި ފާރިސީ ބަސްބަސް ބައިވެރިވެ
ވާހަކަ ދައްކާ ބަހުރުވަ ތަރައްޤީ އިރުކޮޅު
ކުރުމުން ރައްޔިތުން ބަސްބަހަށް ބަދަލު ގެނައުމާ
ގުޅިގެން ބަހުގެ ނުތަނަ ، ކަމަކީ ، ދެއްކުމުގެ
ދިރުމަކީ ދިރިއުޅުމުގެ ބޭނުންތައް. ދިރުމުގެ
ބަހުރުވައަކީ ހެދުނު ގޮތުގެ ގުޅުން. ވާހަކަ
ދައްކާ ބަހުރުވަ ، ގޮތަކުން ބަހުރުވަ ގޮތް.
ބަހުރުވަ ކުރުމަށް. ނަމަވެސް ބަހުރުވަ ކުރުމަށް. އަދި
އެކުލަވައިލުމަށް. ދިވެހިބަސް. ބަހަކީ
"ގޮތުގައި ނުވާ ދިރުމާ ކަމާއި އެއް ވާހަކަ
ތަން އެއްކަމެއް" ބުނެވެ.

ބަހުގެ އަބުރު ހިފެހެއްޓުމަށް ބަހުރުވަ
ދިވެހިންނަށް ވާހަކަ އެއްކަމެއް ބަސް ހިނގާ ބަހުރުވަ
ބަހުގެ ބަސްބަސް އެކުލެވިގެން ބަސް ބަހަށް
ވާތީ ބަހުރުވަ ދިއުމަށް. ބަހުގެ ބަސްބަސް އެކުލެވޭ
ބަސް ބަހުރުވަ ހިތުގައި. އެއް ބަހުގެ ބަސްބަސް
އެކުލެވޭ ބަސް ބަހުރުވަ މިހެން ސާފު ކުރުމަށް
ހިނދުގައި ، ވާހަކަ އެކުލަވާލެވޭ ގޮތަކީ

ބަސްތަކާ އެހެން ބަޔަކު، އެހެންމެ ހަމަ އެވެ. ބޭނުންކުރުމުގެ ގޮތަކުން އެބަހުގެ އަސްލަށް ގަދަ ވެއެވެ. މާ ފުރިހަމަ ސަމުގަނ އެންމެ ގައި ފަދައެވެ. އެބަސް ބޭނުންކުރުމުގެ ވަގުތާއި އެބަހަކާއި ހުރި ގުޅުމާއި ސަބަބުން ވެސް އެބަހެއްގެ ފުރިހަމަ މާނަ ސާފުވެއެވެ.

އެހެންކަމުން، ބަސް ބޭނުންކުރާ ތަނާއި، ވަގުތާއި، ބަސް ބޭނުންކުރާ ގޮތާއި ޙާލަތު، ހިތާއި ދުކަރުން ނުބުނެ ކަމުގެ އަޑުގަދަކުރުން ބޭނުންކުރާ ނުވެއެވެ. ބަހުގެ ބޭނުން ހަރަކާތްތަކުގައި ހިފުމުން ބަހުން ކުރާ އަސަރު ބޯ ފެނަކަމީ ސިފައިކަން ނުކުރެއެވެ. އެކަމުގެ، ބަހުގެ ބޭނުން ހަރަކާތްތަކުގައި ހިމެނޭ، ދިނަ ބަސްތަކެއް އެނގޭ ނަމައެވެ. އެހެންނަމަ، ދެކޭ އެހެން ގޮތެއް ނުވިކަން އެކަކީ ބަޔާންކޮށް ބޭނުން ކޮށްޙަރަކާތް ފަދަ ހަމަ ތަޅާލައްވާ ނުވެއެވެ. މިގޮތަށް ވަރަށް ހަމަ ޖަހާފައިވާ ދެމުން އަދި ބޭނުން ބަހަކާ އެކަމެއް ބުނަން ހިތުގައި އޮތް ގޮތަކަށް ނުވެއެވެ. އެގޮތާ ގޮތް ކަނޑައަޅަނީ ގޮތަކަށެވެ.

ބަހުގައި އޮތުމަށް ދިނަ ބަސްތަކެއް އެނގުމަށް ހިތުގެ އެދުމާއި އަދި ބޭނުންތަކާއި، ސަގާފީ ގުޅުންތަކާއި ނުލެއްވޭ ގުޅުންތަކާއި، ވާހަކަ ދެއްކުމާއި ގުޅުންތައް އެކަމަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް ނުވެއެވެ. ތިމާގެ ޖާގަތަކެއް އަދި

ބަސްތަކެއް ހުރެދާނެ ފަދަ ފަދައިން ވަކި ހަމަޖެހުމެއް ނުވެއެވެ. ބަސް ދެކެނީ ބަސްބުނާ މީހާއާއި ބަހުގެ ބޭނުން އަޑުއަހާ ގޮތާއި އިވޭ ގޮތެވެ. ދެން އޭގެ މަތިން ހިތުގައި އިޙުސާސްތަކާއި ސިފަތައް ކުރެވޭ ނިމުމެއްގެ ތެރޭގައި ބަސްބުނާ ފަދައެވެ. (ބަހުގެ ހަމަހަމަ ކަން

ގޮތަށް ބަސް ހަރަކާތް ބޭނުންކުރާ ގޮތްކަން ގުޅުވައިދޭ ވާހަކައެއް ގުޅުންހިނގާ ކަހަލަ ކަމެއް އުފެދޭ ހަރަކާތްތަކެވެ. މިކަމަށް އެއްބަސް ވެފައެވެ.)

ވަކިވަކި ބަސްތަކުގެ ބޭނުން ކުރުމާއި ގުޅުންތަކާއި ކަމުގައި ބަސް ބޭނުންކުރާ ހަރަކާތް ނުވަތަ އެހެން ހަރަކާތްތަކެއް ހިމެނޭ އެކި ދެފަރާތަކާއި، އިސްލާހުގެ ކަމުގައި އެއްބަސް ނުވަތަ ހަރަކާތްތަކެއް ކަމުގައި ބަސްބޭނުން ކުރާ ބަސްތަކަށް ބަސްބުނާ ނުވަތަ ކަމުގައި ބަހުގެ ބޭނުން ގުޅިފައިވާ ކަމެއް ނުވެއެވެ. އަދި އަޅާނެ އެހީ ހަރަކާތް ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް އެނގޭ ގުޅުން ސިފައިގާ ހުރެ އަދިވެސް ގުޅުވައިދޭ ސިފައިގެ ގޮތުގައި ފަހަރެއް ގެނެވެ. މި ބޭނުންތަކެއް ހުރެ ކަންތައް ބަހުގެ ބޭނުންވާ ކަމެއް ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ ދިނުން ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް ގުޅުމެއް ނެތެވެ. ބަސްބޭނުން ކުރާ ހަރަކާތެއް އިސްލާހު ކުރުމުގައި ހިފޭ ގޮތެވެ. އެހެންނަމަވެސް ގޮތްތައް ހިމެނޭ ގުޅުމެވެ.

ގޮތަކަށް ގެންގުޅުން ޖެހޭނެއެވެ. އެހެން

ކަމުން:

— އަޅުނާރާ ދުރުބަހަނަށް ފުރު

ޕާނުމު ބަހެއް ބޭނުން ކުރުން

މަނާކަމެކެވެ.

— ހަރުދަނާކަން ކުޅަ ބަހަރަނަށް ފުރު

ހަރުދަނާ ބޭސް ބޭނުން ކުރުން

މަނާކަމެކެވެ.

— ދިރި ބޭސްބޭސް ބޭނުން

ކުރުމަށްފުރު ކުރުބޭސްބޭސް

ބޭނުން ކުރުން މަނާކަމެކެވެ.

— މަދު ބޭސް ތަން ބޭނުން ކުރުފުން

އަޅާ ތަނެއް ގައި، ގިނަ ބޭސްތަން

ބޭނުން ނުކުރުން މަނާކަމެވެ.

“ބަލިވެބަރު” އެދުރު ގޮސްގައި ބޭނުން

ކުރުމުގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު ހަނދުގަވާ

ކަމެއް ނުނުވެ. ސަބަބަކީ، އެވަރު ބޭސް

ބަލުން އެފަންނުއެގެ މިހާރު ފާސަލައް

ދެކެވިދާނެ އެފަންނުން ބޭރު މިހާރު

އެއްވެސް އެއްޗެއް ދެމެހެވުނުތި އެވެ.

ނުނި ފުރިހަމަ ވާނެ ދެމެހެވުނުތި އެވެ.

ގިނަ ބައެއްކަން ހަމަދުވާގޮތަށް މިފަދަ

ބަލައް ބޭނުން ކުރަން ޖެހިއްޖެ ނަމަ އެބޭސް

ތަފާތު ކުރުން ޖެހޭނެ. މިމައްސަލަ

ވަޒީފާ ބާޒާވު އެހެން ސަބަބެއް ވެސް

އެބަ އެޅެވެ. އެއީ، ޕާނުމު ބަހުރުވައިގައި

ގެންގުޅޭ ބޭސްބޭސް ވަނީތި ބޭސްބޭސް

ކަމުގައި ހަމަޖެއްސުމެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްގީގެ ވެރިކަން

ހާއްސަ ބައިތަކެވެ. ކަންމަ ބަދަލަން

ވެސް ހާއްސަވާގަވާ ވަނީތި ޖަޒީރާ

ތަކުން ނުވަތަ ބައްސޮތަކުން ހުރިއްޖެ.

ގިނަ ފަރާތް ވާޅިއްޖެ، އެ ދިވެހިއްޖެ

[illegible] ދިރާ އެ ދިވެހި ނުނަވާ ދިޔައަ ކުރަމުން

ކުރެވިގެން، ވަނީތި ބޭސްތަން ބޭނުން

ކުރެވޭތަޢުލީމު. ދިރި ބަދަލު ހަމަތަކުން

އެންމެ ބައިތަކު ކަމުގައި އެހެން ނަމަވެސް

ބަލަނީ، މުއާސަލާތުވެ. ބަލަނީ

ނަސަބާ ކުރެވޭ. މުރާސަލާތު ބާވަ

ބާރު ފުރިހަމަ ނަމަ، އެކަން ކަމުގެ

ހިނގާއިވޭ. ހިދުވެ. ކުރެވޭ. އެންމެ

ކުރެވޭ. ހިނގާ ކުރެވޭ. ޖަހާ

ކުރެވޭ. ގުރުބާން ފަހާވޭ. އެހެން

ވިދާ، ބޭސް އެގެ ފުރިހަމަ ބާރު ދެރަ

ގައިމުގައި، ހިކުރުވަރަށް ހާމަ ހިންގުމު

ކަމެއްވެ.